

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

3. Сєдашова О. Креативність як спосіб мислення успішних. Інсайти з Florida Creativity Conference XVI. URL: <https://eba.com.ua/article/kreatyvnist-yak-sposib-myslennya-uspishnyh-insajty-z-florida-creativity-conference>.

4. Скакун Н. С. 7 ключів креативності: вектори освітньої діяльності вчителя біології. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 12. 2019. С.42-46.

5. Фрицюк В. Ознаки креативності майбутнього педагога як особистісної категорії. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 74, 2025. 176-186.

КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Глобальний крок у розвитку сучасного суспільства, що стався в результаті технічного прогресу, ставить перед системою освіти нові завдання при формуванні конкурентоспроможності спеціаліста у будь-якій галузі. При цьому основною задачею є розробка та організація нестандартних підходів до вирішення виникають у процесі професійної життєдіяльності завдань і ситуацій. Одна з областей людського розуму, в яку ще не вторглися комп'ютери, є творче (креативне) мислення. Психологи ніяк не можуть підійти до єдиного визначення терміна креативності. Однак багато хто з них розуміють під творчою здатністю бачити речі в новому і незвичайному світі і шукати унікальні рішення проблеми.

Креативність є повною протилежністю шаблонного мислення (обмеженість вибору при пошуку можливих рішень і тенденцій однаково підходити до різних проблем). Вона веде в сторону від банальних ідей і нудного, приватного погляду на речі і дає оригінальні рішення. Креативність робить процес мислення захоплюючим і допомагає знайти нові рішення старих проблем. У сучасній психології мислення розуміється і досліджується як складно структурована психічна діяльність, не представлена повністю в усвідомленні, що має багатообразні відносини з чуттєвими процесами, образами і практичними діями, з реченням і минулим досвідом.

В історичному плані особливості творчого мислення як продуктивного процесу найбільш повно були вивчені гештальтпсихологами. До числа таких особливостей відноситься виникнення в мисленні нової якості, незвідного до якості елементів, уявлення цієї нової якості (В.Келер, М. Вертгеймер). Гештальтисти визначили суть мислення у відкритті нового, виходячи з цього, тільки певний, саме продуктивний процес мислення і може привести до виникнення нового продукту. Тому проблема продуктивності ставилася як необхідність дослідження механізмів, що забезпечують виникнення нового

внутришньомисливного процесу, - точніше в його середині, - в результаті інсайту. Рішенням проблеми продуктивності вийшов механізм переструктурування, динаміка якого включала три етапи: 1) розуміння проблемної ситуації; 2) виникнення функціонального рішення, тобто інсайта; 3) реалізація функціонального рішення.

В дослідженнях М.Вертгеймера механізму асоціацій протиставляється інший механізм мислення – механізм структури. Невирішена проблема, за М.Вертгеймером, містить деякі невідповідності елементів, у зв'язку з цим виникає бажання позбутися цієї невідповідності і, таким чином, зробити проблему ясною, законною.

Навчання креативності включає вивчення методів і прийомів цілеспрямованого активного використання знань студентів, отриманих при вивченні теоретичних, громадських і гуманітарних дисциплін. Іншими словами, вміння використовувати знання служить також увага у вищому навчальному закладі, як і процес здобуття знань:

- для цілеспрямованою роботи з розвитку творчих здібностей слід проводити тестування і виділяти студентів з творчим складом ума. Викладачі фундаментальних дисциплін вже на початкових курсах можуть виявити студентів, які мають такі здібності. Ці факти повинні супроводжувати студента при переході з курсу на курс. Таким чином можна вислідити особистості, виділені підвищеними здібностями і цілеспрямовано з ними працювати. Необхідно розробити тести для виявлення творчих обдарованих здобувачів вищої освіти. Ризик не помітити обдарованого здобувача та не використовувати його потенціал значно зменшиться;

- починаючи з 4 курсу, організовувати і здійснювати навчання за індивідуальним планом підготовки студентів з розвиненою творчою складовою;

- розробити також програми і тести для виявлення додаткових (до основної професії) творчих здібностей і схильностей студентів і здатності їх розвитку;

- творчі здібності студентів можуть розвивати тільки викладачі, які працюють творчо, тому одним із ключових питань є питання кадрів;

- творчі здібності можна виховати не у всіх, а якісно навчати потрібно всіх. Тому слід розвивати у студентів культури розумової праці, раціональну організацію робочого місця, систематизацію вихідних матеріалів і проміжних результатів роботи, логіку і послідовність дій при вирішенні завдань тощо.

Необхідно вводити всіх студентів у курсові та випускові проекти та роботи додаткових завдань, які виконуються тільки при творчому підході до задачі. Під час вивчення спеціальних дисциплін важливо відійти від репродуктивного методу навчання. Прийняті знання повинні бути активними, а для цього викладання має супроводжуватися великою кількістю творчих завдань. Кожен викладач повинен створити цілу низку таких завдань до своєї дисципліни, щоб вони не повторювалися протягом кількох років. Задача кожної кафедри - створити за направленням відповідної бакалаврської підготовки великий банк

нестандартних творчих завдань для виконання студентами як альтернативу навчальним завданням.

Доцільно ввести закордонний досвід з подолання психологічної інерції, який виникає через «рецептурний метод» навчання.

Найкраще творчі здібності розвиваються, коли студент бере участь у реальній роботі (науково-дослідній). При цьому зростає зацікавленість студента до предмету, це стимулює розвиток творчих здібностей. Тому кафедри зобов'язані залучати студентів до своїх досліджень.

Створити в університеті постійно діючий методичний семінар для викладачів і студентів за методами та практиками творчого навчання. Виховання та розвиток творчих особистостей повинно бути «індивідуальним», результати їх роботи повинні відзначатися, також повинні відзначатися їх керівники.

Список використаних джерел:

1. Краснощок І., Демченко О., Кравцова Т. Практичні аспекти розвитку soft skills в освітніх закладах України: використання інноваційних методик та технологій. Перспективи та інновації науки 2023. 10 (28). С. 247–256.

2. Розвиток креативності фахівців з управління проєктами: навч.-методич. посіб. / О. Пономарьов, М. Гринченко, О. Лобач, М. Черемський. Харків: НТУ «ХП», 2020. 52 с.

3. Рябовол Л. Креативність як предмет психолого-педагогічних досліджень вітчизняних вчених. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2020. №190. С. 42–47.

КОЛБІНА Людмила Анатоліївна

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Розвиток творчих здібностей учнів початкових класів є предметом уваги багатьох учених (Н. Будій, Н. Бондаренко, В. Іванова, Н. Іщенко, М. Лук'янчук, І. Осадченко та ін.). Це питання набуло особливої актуальності в умовах переосмислення освітньої парадигми на всіх її рівнях. Відповідно Концепції НУШ, творча діяльність стає основною рушійною силою прогресивних змін у закладах освіти.

Особливо важливу роль у розвитку творчих здібностей учнів початкових класів відіграють інноваційні технології (ігрові; інтерактивні; організації освітніх проєктів; ТРВЗ-технології; розвитку критичного мислення; раннього та інтенсивного навчання; цифрові технології та ін.), уроки (математики, мовно-літературних та природничих предметів). Успіх у застосуванні методичних прийомів для творчого розвитку молодших школярів, залежить від того, як учитель організовує освітній процес, від професійної майстерності та здатності

КЕРНАС Андрій В'ячеславович Психолого-педагогічні аспекти розвитку творчих здібностей у студентської молоді	192
КИРИЄНКО Олена Олександрівна Розвиток креативності у майбутніх учителів біології як одна з умов успішного формування їх професійної компетентності	194
КІРДАН Олена Анатоліївна Наукові підходи до визначення сутності та змісту креативності майбутніх викладачів	198
КНЯЖЕВА Ірина Анатоліївна Актуальні тенденції формування змісту педагогічних освітніх компонентів у ЗВО	201
КОВАЛЬОВА Тетяна Михайлівна Розвиток креативності як складової підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту	204
КОВАЛЬЧУК Володимир Володимирович, ДОЛИНСЬКА Людмила Василівна Концептуальний підхід для формування креативності студентів у педагогічному університеті	209
КОЙЧЕВА Тетяна Іванівна Креативність учителя як запорука його професійного становлення в умовах інноваційного освітнього середовища	218
КОКОТЄЄВА Анастасія Сергіївна Формування креативності у здобувачів вищої освіти	221
КОЛБІНА Людмила Анатоліївна Вплив інноваційних технологій на розвиток творчих здібностей учнів початкових класів	223
KOLESNICHENKO Olena Innovation Potential Of A Higher Education Teacher	226
КОЛІСНІЧЕНКО Наталя Миколаївна Креативність та соціальні інновації як ключовий елемент ефективного публічного управління	228
КОЛЬЧАК Валентина Андріївна, ТОДОРОВА Валентина Георгіївна Використання технологій креативного мислення у підготовці фахівців з фізичної культури і спорту	234
КОН Олена Олександрівна Розвиток креативного мислення молодших школярів засобами додатків GOOGLE	236
KONDRATIEVA Iryna Theories Of Creativity	238
КОНСТАНТИНОВ Дмитро Сергійович Креативне мислення тренера-викладача як інструмент формування психологічної стійкості та саморегуляції у дітей молодшого шкільного віку	241
КОСТЕНЮК Наталя Іванівна Формування креативності персоналу як джерела інноваційного потенціалу організації	244
КОФІЖИУ Ганна Олексіївна Розвиток креативності в учнів старшої школи на уроках зарубіжної літератури	247
КОХАНСЬКА Світлана Володимирівна Розвиток креативного мислення на заняттях з музично-теоретичних дисциплін у майбутніх педагогів	250